

Mikkelin kaupunki

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Toimintakertomus 2023

MIKKELI

Sisällysluettelo

Palvelusuunnitelman toteutuminen, talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat.....	3
Strategiakortit	4
Suoritetaulukot	10
Talous	12
Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	13

Palvelusuunnitelman toteutuminen, talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Lautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja tuottamisesta. Lautakunta luo edellytyksiä ja toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta ja perusopetusta lapsille ja nuorille. Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoiseksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lisäksi koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijoille valmiuksia elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen. Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Lautakunta tukee lasten, nuorten ja aikuisten edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä henkiseen että myös fyysiseen hyvinvointiin.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Yhdyspintatyöllä ja yhteen sovittavan johtamisen keinoin on luotu uusia yhteistyörakenteita kuten alueellinen opiskelu- huollon yhteistyöryhmä. Toiminta on jatkunut pääosin sujuvasti. Joidenkin työryhmien osalta keskustelut jatkosta ovat vielä kesken. Opetushallitus antoi uusia määräyksiä liittyen opiskeluhuollon ja opiskeluhoitosuunnitelmien muutoksiin. Suunnitelmat on valmisteltu eri koulutusmuotojen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyönä ja suunnitelmat on hyväksytty kasvatus- ja opetuslautakunnassa. Myös perusopetuksen poissaolojen ennaltaehkäisyyn, seurantaan ja poissaoloihin puutumiseen liittynyt lakimuutos ja uudet opetussuunnitelman perusteet ovat vaatineet monialaista yhteistyötä hyvinvointi- alueen kanssa.

Mikkelin varhaiskasvatuksessa toimii 23 päiväkotia ja 1 ryhmäperhepäiväkoti. Ryhmäperhepäiväkodit Untuvikot, Peipposet ja Vaahteramäki on lakkautettu. Perhepäivähoitajia toimii neljä. Avointa toimintaa järjestetään neljässä toimipisteessä yhtenä päivänä viikossa kussakin kiertävän työntekijän voimin. Itäisen alueen päiväkotiverkosta ei ole tehty päätöstä. Esiope- tusta toteutetaan 16 toimipaikassa. Kaksivuotinen esiopeuskokeilu toteutuu viimeistä lukuvuotta (2023-2024). Hankera- hoituksella toimii digikehittäjä, pedagoginen johtaja, koordinoiva erityisopettaja, kaksi apulaisjohtajaa, erityisvarhaiskasva- tuksen opettaja sekä kaksi S2-opettajaa. Perheiden Koppa -kohtaamispaikka toimii kirjaston alakerrassa.

Mikkelissä on 18 peruskoulua, joista viisi on yhtenäiskouluja, joissa opetusta annetaan luokille 1-9. Suomenniemen koulu yhdistyi Ristiinan yhtenäiskouluun 1.8.2023 alkaen. Saimaanportin yhtenäiskoulun sisällöllinen suunnittelu ja rakentaminen eteni ja uusi koulu valmistui aikataulun mukaisesti vuoden 2023 lopussa. Uusi koulu aloittaa toimintansa 1.3.2024 alkaen. Itäisen alueen kouluratkaisusta ei ole vielä tehty päätöstä, mutta suunnitelmaa on työstetty ja koulujen kuntoarviot ja kor- jaustarpeet sekä oppilasennusteet on päivitetty. Perusopetusta on kehitetty aktiivisesti valtakunnallisten hankerahoitusten tuella. Uuden hallituksen ja OKM:n linjauksia hankerahoitusten jatkosta ja sisällöstä odotetaan. Tärkeänä perusopetuksen painopisteenä on ollut oppilaiden hyvinvoinnista huolehtiminen sekä koulunuorisotyön kehittäminen ja koulupudokkuuden ehkäiseminen. Kasvun ja oppimisen tueksi on saatu palkattua lisähenkilöstöä ja kehitetty toimintaa ja henkilöstön osaa- mista useilla eri hankerahoituksilla. Laajentuneen oppivelvollisuuden valvontaan on edelleen kiinnitetty huomiota. Lisäksi perusopetuksessa on kehitetty tehostettua ohjausta, jotta kaikille yhdeksäsluokkalaisille löytyisi mielekäs jatko-opiskelu- paikka. Perusopetusikäisille on tarjolla välittömästi koulupäivän yhteydessä harrastus- ja kerhotoimintaa valtion erityis- avustusten ja kaupungin omarahoituksen turvin.

Mikkelissä toimii yksi nuorten lukiokoulutuksen yksikkö, Mikkelin lukio, jossa järjestetään myös kahden tutkinnon opiskeli- joiden lukio-opetusta lähiopintoina. Lukiokoulutusta on kehitetty erityisesti hankerahoituksen tuella. Hanketoiminnan pai- nopisteinä ovat olleet kansainvälisyysosaamisen vahvistaminen ja lukio-opetuksen laatutyöhön panostaminen. Erasmus+ akkreditoinnin tuella Mikkelin lukio on toteuttanut useita liikkuvuuksia eurooppalaisten yhteistyökoulujen kanssa. Lukion kansainvälisyystoiminta jatkuu akkreditoinnin turvin 31.12.2027 saakka. Korkeakoulu-yhteistyön saralla lukio on vahvistanut yhteistyötä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Syksyllä 2023 lukiokoulutuksen korona-avustusta käytettiin pienempien opetus- ryhmien muodostamiseen. Valtakunnallisia linjauksia lukiokoulutukseen suunnattavista uusista OKM:n hankerahoituksista odotetaan. Lukiokoulutuksen hallinto- ja johtamisjärjestelmä uudistettiin syksyn 2023 aikana ja uusi lukiokoulutuksen tu- losalueen hallinto- ja johtamisjärjestelmä on otettu käyttöön 1.1.2024 alkaen.

Talouden toteutuma ja olennaiset poikkeamat

Hallinnon toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 8 000 eurolla. Toimintakulut jäivät noin 14 000 euroa talousarviota al- haisemmiksi. Näin ollen hallinnon toimintakate muodostui noin 22 000 euroa talousarviota paremmaksi.

Varhaiskasvatuksen maksutuottoja on kertynyt päivähoitomaksujen osalta 58 000 euroa ennakoitua vähemmän. Avustuk- sia kertyi 157 000 euroa arvioitua enemmän. Henkilöstömenot ovat allittuneet 203 000 euroa. Palvelusetelikulut ja esiope- tuksen palveluostot ovat ylittyneet 1 000 000 euroa kesken budjettivuoden tehtyjen palvelusetelihintojen korotusten vuoksi sekä uuden yksityisen päiväkodin perustamisen vuoksi. Kuljetuskulut ovat allittuneet 61 000 euroa. Kustannussääs- tää on syntynyt aineet, tavarat ja tarvikkeet kustannuksissa 58 000 euroa. Toimintatuotot ylittyivät noin 142 000 euroa ja toimintakulut ylittyivät noin 620 000 euroa muutettuun talousarvioon verrattuna. Toimintakate oli noin 477 000 euroa muutettua talousarviota huonompi.

Perusopetuksessa myyntituottoja kertyi 313 475 euroa ennakoitua enemmän. Myös maksutuottoja saatiin 21 873 euroa arvioitua enemmän. Sen sijaan tuet ja avustukset jäivät 183 241 euroa ennakoitua pienemmiksi. Muita toimintatuottoja kertyi kuitenkin 110 407 euroa arvioitua enemmän. Näin ollen perusopetuksen toimintatuotot ylittivät yhteensä 298 087 eurolla lähinnä lisääntyneiden kotikuntakorvausten takia. Henkilöstökulut alittuivat 26 373 eurolla. Palveluiden ostojen kulut ylittivät 48 531 eurolla. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuksissa syntyi säästöä 195 350 euroa, avustuksissa 38 851 euroa ja vuokrissa 95 607 euroa. Muut toimintakulut ylittivät 16 427 euroa. Toimintakulut alittuivat yhteensä 291 223 euroa. Näin ollen perusopetuksen toimintakate oli 589 309 euroa muutettua talousarviota parempi.

Lukiokoulutuksen maksutuottoja kertyi noin 26 000 euroa ja avustuksia noin 68 000 euroa ennakoitua enemmän. Muita toimintatuottoja kertyi noin 19 000 euroa ennakoitua enemmän. Lukiokoulutuksen toimintatuotot ylittivät noin 113 800 euroa. Henkilöstökulut ylittivät noin 175 000 euroa, mikä johtui em. toimintatuottojen, sijaiskulujen ja eläkekulujen lisääntymisestä. Kustannussäästöä syntyi palvelujen ostoissa noin 65 000 euroa (matkakulut, koulutukset, sisäiset ostot). Aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden kustannuksista syntyi säästöä noin 34 000 euroa, vuokrakuluissa 20 000 euroa ja muissa toimintakuluissa 15 000 euroa. Toimintakulut ylittivät noin 39 000 euroa muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakate oli 74 100 euroa muutettua talousarviota parempi.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan alaiset irtaimen investointimenot alittivat talousarvion 29 000 euroa.

Kokonaisuudessaan kasvatus- ja opetuslautakunnan toimintatuotot ylittivät noin 562 600 euroa. Myyntituotot ylittivät lähes 356 000 euroa. Tulot ylittivät myös tiliryhmissä tuet ja avustukset, vuokratuotot ja muut toimintatuotot, vain maksutuotot alittivat talousarvion. Toimintakulut ylittivät noin 354 400 euroa. Palvelujen ostot ja muut toimintakulut ylittivät talousarvion, kun taas henkilöstökulut, aineet/tarvikkeet/tavarat, avustukset ja vuokrat alittivat talousarvion. Lautakunnan toimintakate muodostui näin ollen noin 208 200 euroa talousarviota paremmaksi.

Strategiakortit

1. Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkeli

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Rekrytoinnissa onnistuminen.	Oikea-aikainen rekrytointi, laaja-alainen osaaminen. /esimiehet	Kasvatus- ja opetushenkilöstön kelpoisuusaste	Kelpoisten hakijoiden määrä on vähentynyt. Varhaiskasvatushenkilöstön kelpoisuus 93 % Opetushenkilöstön kelpoisuus perusopetuksessa noin 96 % (vakinaiset ja pidemmät määräaikaiset tehtävät) ja lukio-koulutuksessa noin 98 %.
Työhyvinvoinnin parantaminen. Tuodaan Mikkelin vahvuudet ja osaaminen selkeästi esiin. Positiivinen viestintä ja uutisointi.	Myönteinen työnantajakuva, työhyvinvoinnista huolehtiminen. /esimiehet ja työntekijät	Pulssi-kysely Sairauspoissaolosten määrä	Pitkäkestoiset täydennyskoulutuskokonaisuudet ovat tukenneet henkilöstön hyvinvointia. Pulssikyselyn kokonaispisteet 57,8/2022 ja 57,7/2023 (pisteet 51-70 tyydyttävä taso, työtehtävät ja omat voimavarat sekä työn sujuminen työyhteisössä hieman laskivat ja esihenkilön ja työnantajan toiminta hieman nousivat). Sairauspoissaolopäivät 24 844/2022 ja 19 936/2023 (huom. koronan vaikutukset).

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväään kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
<p>Palveluverkko sopeutetaan tarvetta vastaavaksi.</p> <p>Maahanmuutto huomioidaan</p>	<p>Lapsimäärien lasku huomioidaan palveluverkkosuunnittelussa suunnitelmallisesti ja kestävästi. /opetusjohtaja</p>	<p>euroa/oppilas</p>	<p>Tp2023: 10 785 euroa/ oppilas</p> <p>Perusopetukseen on tullut noin 100 ukrainalaista oppilasta sotatilanteesta turvaan. Tämä on lisännyt perusopetuksen oppilasmäärää ja opetusryhmien määrää. Oppilasennusteet on huomioitu itäisen alakoulun suunnittelussa. Suomenniemen koulu yhdistyi Ristiinan yhteiskouluun 1.8.2023 alkaen. Päätös Rouhialan koulun lakkauttamisesta on tehty 1.8.2025 alkaen.</p>
<p>Kansainvälisyyskasvatus, digitalisaatio ja kestävä kehitys huomioidaan opetussuunnitelmassa. Osallistutaan asiaan liittyviin kehittämishankkeisiin.</p>	<p>Tavoitteet opetussuunnitelmassa. /henkilöstö</p>	<p>Kansainväliset tapahtumat, sähköinen oppimateriaali ja järjestelmät ja kestävä kehityksen suunnitelmat. Arvioidaan lukuvuosisuunnitelmissa.</p>	<p>Keväällä 2023 yhteistyössä Opetushallituksen kanssa järjestettiin Mikkelissä merkittävä kansainvälinen konferenssi EU-alueen opetushenkilöstölle. Pitkäkestoinen yhteistyö Saksan Ostholstin alueen opetuksen kanssa jatkuu. Uudistettu digipolku ja kestävä kehitys on osa opetussuunnitelmaa.</p> <p>Lukio-opetuksessa sähköisiä oppimateriaaleja käytetään päivittäin, ja ylioppilaskirjotukset ovat olleet sähköisiä jo useamman vuoden ajan.</p> <p>Lukiossa on toteutettu monipuolista yhteistyötä EU-maiden kumppanuuskoulujen kanssa kevään ja syksyn 2023 aikana mm. opintoretkien ja työnvarjostuksen muodossa.</p> <p>Tällä hetkellä odotetaan uuden hallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksia tulevista kehittämishankkeista.</p>

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
<p>Energiatohokkaat, turvalliset ja laadukkaat koulukuljetukset, julkisen liikenteen toimivuus.</p>	<p>Huolellinen kuljetussuunnittelu/opetusjohtaja yhteistyössä kuljetussuunnittelun kanssa</p>	<p>Kustannusvaikutus, laatu huomioiden</p>	<p>Koulukuljetukset on suunniteltu tiiviissä yhteistyössä kustannustehokkaasti ja turvallisuus huomioiden kuljetuskoordinaattoreiden kanssa.</p> <p>Koulukuljetukset: (2022: 1 508 587 euroa) 2023: 1 896 333 euroa</p> <p>Esiopetuskuljetukset: (2022: 100 500 euroa) 2023: 106 800 euroa</p>

Energian säästäminen päiväkotien, koulujen ja toiminnan arjessa.	Energian säästö /henkilöstö	Kulutus	Energian säästäminen on osa kestäväen kehityksen opetusta. Yhteistyössä Mikkelin yliopistokeskuksen ja XAMK:in kanssa on kehitetty Tiedepolkua, jossa kestävä kehitys yhtenä teemana. Sivistyksen palvelualueella energian kulutus (sähkö ja lämpö) 2023 laskenut noin 5 % verrattuna vuoteen 2022.
--	-----------------------------	---------	---

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Verkkokurssien hyödyntäminen lukio-opetuksen kurssitarjonnassa.	Jokainen lukiolainen suorittaa vähintään yhden verkkokurssin lukuvuodessa. /rehtori	Suoritettu/ei suoritettu	Toteutuu keskimäärin (joillakin opiskelijoilla useita verkkokursseja, joillakin opiskelijoilla vielä hyödyntämättä verkkokurssitarjontaa). Opiskelijoiden yksilöllinen opinto-ohjelma vaikuttaa verkkokurssisuoritusten määrään.
Verkkokurssien hyödyntäminen henkilöstön koulutuksessa.	Henkilöstö suorittaa vähintään yhden verkkokoulutuksen vuosittain. /esimiehet	Suoritettu/ei suoritettu	Henkilöstölle on tarjolla mm. Hallintoakatemia, Eduhousen, Xamkin ja aluehallintovirastojen verkkokoulutuksia.

2. Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
MiniMikkeli kaikille 6. luokkalaisille osana toimijuus- ja yrittäjyyspolkua.	Aktiivinen tulevaisuuden toimija. /opetusjohtaja, perusopetuksen rehtorit	Kaikki 6. luokkalaiset osallistuvat MiniMikkeliin.	Kaikki 6. luokkalaiset (649 oppilasta) ovat osallistuneet MiniMikkeliin kevätlukukaudella 2023.
Yrittäjyys- ja liikeideakilpailujen järjestäminen, yritysvierailuvesot ja OpeTET-päivät	Yrittäjyyskasvatuksen osaaminen laajenee, yrittäjyyden näkyvyys lisääntyy. /opettajat ja esimiehet	Toiminnan määrä	Perusopetuksen opot ovat tehneet yritysvierailuja. Rantakylän yhtenäiskoulussa on kehitetty painotettua yrittäjyys- ja toimijuuskasvatusta, johon on osallistunut 43 oppilasta. Lukion korkeakoulu yhteistyö- ja yrittäjyyskasvatustiimi on edistänyt yrittäjyyskasvatusta järjestämällä yrittäjävierailuja lukiolle ja opettajien yritysvierailuveson. Lukion yrittäjävierailuihin osallistui 161 opiskelijaa.

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulutoimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Tiedepolun rakentaminen ja kehittäminen	Yhteistyö jatkuu ja monipuolistuu. Tiedekasvatus läpäisee kaikki koulutusasteet.	Toiminnan määrä	Perusopetuksessa Tiedepolun sisällöt on luotu 1., 2., 5., 8. ja 9. luokille. Viidensien luokkien

varhaiskasvatuksesta lukioon (yliopistokeskus MUC)	/varhaiskasvatus, perusopetus, lukion kehittämistiimi		osalta on toteutettu myös vierailut Metsä-Sairilaan. Osa 9. luokkalaisista on osallistunut Tieteen päiviin. Kahdeksansien luokkien Muisti-vierailuihin ei tässä vaiheessa ole ollut taloudellisia mahdollisuuksia. Mikkelin lukio osallistuu MUC:n tiedetapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen siten, että useat opetusryhmät osallistuivat tapahtumiin tai tutustuivat MUC-yksiköiden toimipisteisiin keväällä 2023. Lisäksi lukio tekee yhteistyötä LUT:n kanssa MOOC-opimateriaalin (aiheena vesi) luomisessa, ja se on käytössä osana lukion tiettyjen oppiaineiden opintojaksoja.
Koulunuorisotyön kehittämisen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamkin kanssa.	Koulunuorisotyön sisällön ja laadun kehittäminen. /perusopetuksen ja nuorisopalveluiden koulunuorisotyöntekijät ja esimiehet	Koulunuorisotyön osallistumien kehittämisverkostoon	Koulunuorisotyöntekijät ja perusopetuksen edustajia on osallistunut Xamkin kehittämisverkostoon. Opetusjohtaja on osallistunut koulunuorisotyön oppikirjan laadintaan.

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Harjoittelumahdollisuudet TET-harjoittelusta alkaen.	Myönteiset työelämäkokemukset. /rehtorit	Toteutuu/ei toteudu	TET-jaksot ovat toteutuneet perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan.
Harjoittelupaikkojen tarjoaminen.	Koulutetun työvoiman riittävyys. /varhaiskasvatuksen esimiehet, rehtorit	Harjoittelujen määrä	Varhaiskasvatus: 110 Perusopetus: 51.

3. Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Koulujen vetovoimaisuuden lisääminen.	Laadukas oppimisympäristö /opetusjohtaja, rehtorit	Pitää koulunkäynnistä, %-osuus kasvaa (kouluterveyskysely)	Heikentynyt muilla paitsi ammatillisessa koulutuksessa, sama suunta koko maan tuloksissa. 4.-5. lk 72,1 % 2023 (79,1 % 2021) 8.-9. lk 48,2 % (58,4 %) Lukio 54,2 % (73,2 %) Ammatillinen 83,7 % (82,2 %)
Luodaan hyvinvointialueen kanssa uudistuneen lainsäädännön mukaiset selkeät ja toimivat monialaiset opiskeluhuollon rakenteet ja toimintakulttuuri, mm. ohjausryhmät ja koulutuksen järjestäjäkohtaisten opiskeluhoitosuunnitelmien laatiminen.	Kuntakohtainen ja hyvinvointialuekohtainen opiskeluhoollon monialainen ohjausryhmä toiminnassa ja monialaisten toimintamallien kehittäminen aktiivista. /esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus yhdessä muiden toisen asteen oppilaitosten ja hyvinvointialueen	Ohjausryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja niihin osallistutaan aktiivisesti Opiskeluhoitosuunnitelmat laadittu	Kuntakohtainen opiskeluhoollon ohjausryhmä on toiminut ja kokoontunut säännöllisesti. Koulutuksen järjestäjäkohtaiset opiskeluhoitosuunnitelmat on laadittu ja hyväksytty kasvatus- ja opetuslautakunnassa. Alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä on aloittanut

	kanssa, ml. Lasten ja nuorten Etelä-Savo -hanke		toimintansa ja alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma on hyväksytty hyvinvointialueen valtuustossa. Lasten ja nuorten Etelä-Savo – hankkeessa kehitetty ja levitetty monialaisia toimintamalleja.
KOPPA-kohtaamispaikassa säännöllisesti kaupungin, hyvinvointialueen, järjestöjen ja ev.lut. srk:n järjestämää toimintaa, jota kehitetään yhdessä perheiden kanssa. Aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen koordinoimaan perhekeskuskehittämiseen.	Perhekeskustoimintamallia ja verkostoa kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. /varhaiskasvatus, perusopetus	Toteutunut hyvin/ toteutunut osittain/ ei toteutunut	Toteutunut hyvin. Perhekeskustoimintamallia on toteutettu yhteistyössä hyvinvointialueen, ev.lut. seurakunnan ja järjestöjen kanssa. Kesällä KOPPA-kohtaamispaikassa toteutettiin myös päiväleiritointia alakouluikäisille.
Lapsiystävällinen kunta -malli	Lasten huomioiminen päätöksenteossa ja kunnan toiminnassa toteutuu suunnitellusti. /sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue ja asumisen ja toimintaympäristön palvelualue /varhaiskasvatus, perusopetus	Liittyminen toteutui/ei toteutunut	Ei ole toteutunut ja koordinaatioresurssi puuttuu.

Taataan kaupunkilaisille saavutettava palvelurakenne ja –tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentumista.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Palveluverkkosuunnittelu	Kaikille lapsille motivoiva ja turvallinen varhaiskasvatus ja koulu myös tuen tarpeet huomioiden. /varhaiskasvatus, opetusjohtaja, esimiehet, sivistysjohtaja	Toteutuu/ei toteudu	Tavoite toteutunut Saimaanportin yhtenäiskoulun suunnittelussa ja lähikouluperiaatteen etenemisessä. Itäisen alueen päiväkotij- ja kouluverkko-suunnittelutyöryhmän esitys valmistui marraskuussa 2023. Valtuustoesitys siirtyi joulukuun kokouksesta tammikuun 2024 valtuustoon.

Hyödynnetään toiminnassa läpileikkaavasti kulttuuri, taide, luovat keinot ja liikunta sekä alueen rikas historia ja kulttuuriperintö.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Kulttuurikameli	Kulttuuriin tutustumista varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. /päiväkotien johtajat yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa	Toteutuu/ei toteudu	Toteutunut
Kulttuuripolku	Kulttuuripolku mahdollistaa kulttuuritarjonnan kaikille vuosiluokille perusopetuksessa. /rehtorit yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa	Toteutuu/ei toteudu	Toteutunut.
Liikkuva lapsi -toiminta	Lasten liikkuminen arjessa lisääntyy. /varhaiskasvatus ja liikuntapalvelut	Toteutuu/ei toteudu	Toteutunut
Liikkuva koulu -toiminta	Liikuntakasvatus, oma tapa harrastaa liikuntaa, kokeilukulttuuri, mahdollisuuksia ja	Toteutuu/ei toteudu	Koulut ovat tehneet Liikkuva koulu –suunnitelmat lukuvuosisuunnitelmiin.

	puitteita. /rehtorit yhteistyössä Liikkuva koulu -tiimin ja liikuntapalvelujen kanssa		Perusopetuksessa on toiminut kaksi Liikkuva koulu –tutoria. Yläkoulujen Liikkuva koulu –hanke aloitettu. Myös kerhotoiminnassa liikunnallisuus huomioitu.
Liikkuva nuori -toiminta	Liikunnanharrastaminen lisääntyy uusia mahdollisuuksia ja puitteita luomalla. /lukio ja liikuntapalvelut	Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu, mm. Eslin ja teatterin “Liike ja tunne”-hanke lukioilla.

4. Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tunnistetaan ja hyödynnetään väestön moninaisuus rikkautena, voimavarana ja elinvoiman lähteenä, osana mikkeliäisyyttä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Lähikouluperiaatteen vahvistaminen.	Tukitoimet lähikouluun. /opetusjohtaja, rehtorit	Toteutuvat/eivät toteudu	Pedagogisia ja opiskeluhaullollisia tukitoimia on kohdennettu kuhunkin lähikouluun. Saimaanportin yhtenäiskoulun suunnittelussa on myös lähikouluperiaate huomioitu.

Mahdollistetaan vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Lasten parlamentti ja Nuorisovaltuusto	Toiminta koetaan kiinnostavana ja mahdollistetaan vaikuttaminen. /rehtorit	Toimielimet toimivat	Toimielimet toimivat.
Neuvottelukunnat	Toiminta koetaan kiinnostavana ja mahdollistetaan vaikuttaminen. /rehtorit	Neuvottelukunnat toiminnassa perusopetuksen kouluissa ja lukiossa	Neuvottelukunnat toimivat kaikissa peruskouluissa ja lukiossa kodin ja koulun yhteistyöelimenä.

Edistetään ryhmiin ja yhteisöihin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2023
Tunne- ja vuorovaikutuskasvatus (ns. TuVu-toiminta)	Tuvu-toiminnan vakiinnuttaminen. /varhaiskasvatuksen esimiehet, perusopetuksen ja lukion rehtorit	Joka yksikössä suunnitelma lukuvuosisuunnitelmassa	Kaikissa peruskouluissa on TuVu-tiimi tai työpari sekä toimintasuunnitelma lukuvuosisuunnitelmassa sekä Hyvä ja turvallinen koulupäivä -suunnitelmassa.
Ryhmäytyminen (kohderyhmä uudet opiskelijat)	Ryhmäytymistoiminnan suunnitelmallinen toteuttaminen. /lukion apulaisrehtori ja ryhmänohjaajat yhteistyössä opiskeluhoitopalvelujen ja koulu-nuorisotyön kanssa	Toimintasuunnitelma lukuvuositain	Toteutuu. Uusien opiskelijoiden työjärjestykset tukevat ryhmäytymistä.
KOPPA-kohtaamispaikassa kävijöiden toiveiden kartoitus	Perheiden KOPPA-kohtaamispaikan kehittäminen perheiden tarpeita kuullen. /varhaiskasvatus	Kartoitus tehty ja tulokset käytävissä kehittämiseen	Toteutunut

Suoritetaulukot

Lukiokoulutus

Vuosi Palvelu	2023			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
2110 - Lukiot				
aineopiskelijoiden lukumäärä kpl	76,00	75,00	61,00	81,33 %
menot / aineopiskelija €/kpl	-70 738,47	-73 266,67	-90 472,15	123,48 %
opetuskurssien lukumäärä kpl	812,00	745,00	758,00	101,74 %
menot / opetuskurssi €/kpl	-6 620,84	-7 375,84	-7 280,74	98,71 %
varsinaiset opiskelijat kpl	760,00	775,00	761,00	98,19 %
menot / varsinaisen opiskelija €/kpl	-7 073,85	-7 090,32	-7 252,04	102,28 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Varsinaisten opiskelijoiden ennakoitua pienempi kokonaismäärä johtuu uusien lukiolaisten pienemmästä määrästä. Aineopiskelijoiden lukumäärän pieneneminen johtuu kahden tutkinnon opiskelijoiden määrän pienenemisestä. Opetuskurssien lukumäärä on ennakoitua suurempi johtuen korona-avustuksella perustetuista lisäopetusryhmistä.

Perusopetuspalvelut ja iltapäivätoiminta

Vuosi Palvelu	2023			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
2610 - Perusopetus				
oppilaita kpl	4 649,00	4 656,00	4 673,00	100,37 %
joista erityistä tukea tarvitsevat oppilaat kpl	522,00	505,00	536,00	106,14 %
menot / oppilas €/kpl	-10 147,07	-10 955,15	-10 784,53	98,44 %
tuntia, koulut h	8 903,00	8 903,00	8 862,00	99,54 %
2900 - Iltapäivätoiminta				
aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistujia kpl	412,00	417,00	409,00	98,08 %
menot / osallistuja €/kpl	-1 669,13	-1 743,88	-1 817,29	104,21 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Ukrainalaisten oppilaiden tulo perusopetukseen on aiheuttanut erityisjärjestelyjä kouluilla ja lisännyt ryhmien määrää. Suomenniemen koulu yhdistyi Ristiinan yhtenäiskouluun 1.8.2023 alkaen. Saimaanportin yhtenäiskoulun suunnittelu ja rakentaminen on edennyt aikataulun mukaisesti ja koulu valmistui vuoden 2023 lopussa. Saimaanportin yhtenäiskoulua ennakoiden Urpolan koulun ip-toiminta otettiin kaupungin omaksi toiminnaksi elokuusta alkaen.

Varhaiskasvatus ja hoidon tuki

Vuosi Palvelu	2023			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
2211 - Päiväkodit				
asiakkaat kpl	1 165,00	1 033,00	1 117,00	108,13 %
menot / asiakas €/kpl	-12 898,96	-14 657,41	-14 594,22	99,57 %
alle 3-vuotiaat %	22,70	23,20	21,10	90,95 %
erityisasiakkaat %	13,20	13,70	13,90	101,46 %
päiväkotien 3-6v asiakkaat kpl	900,00	793,00	881,00	111,10 %
2370 - Yksityinen päivähoito				
yksityinen päiväkotihoido, asiakkaita kpl	622,00	597,00	636,00	106,53 %
menot / asiakas €/kpl	-8 154,98	-8 410,72	-9 587,32	113,99 %
yksityinen päiväkotihoido, alle 3-vuotiaita %	24,00	24,90	25,80	103,61 %
2400 - Vuorohoito				
asiakkaat kpl	252,00	350,00	222,00	63,43 %
menot / asiakas €/kpl	-17 294,13	-12 930,57	-18 894,37	146,12 %
2410 - Ryhmäperhepäivähoito				
ryhmäperhepäivähoidon asiakkaat kpl	24,00	12,00	12,00	100,00 %
menot / asiakas €/kpl	-21 346,10	-16 200,00	-15 991,90	98,72 %
2430 - Perhepäivähoito hoitajan kodis				
perhepäivähoito hoitajan kodissa, asiakkaat kpl	29,00	26,00	16,00	61,54 %
menot / asiakas €/kpl	-20 758,40	-13 130,77	-19 191,24	146,15 %
2470 - Lasten kotihoidontuki				
kotihoidontuella hoidettavat lapset kpl	359,00	357,00	320,00	89,64 %
menot / hoidettava lapsi €/kpl	-4 865,01	-4 514,57	-5 165,22	114,41 %
2480 - Lasten yksityisen hoidon tuki				
yksityisen perhepäivähoidon tukilapset kpl	49,00	53,00	44,00	83,02 %
menot / asiakas €/kpl	-3 612,39	-3 905,66	-4 175,05	106,90 %
2500 - Esiopetus				
asiakkaat kpl	449,00	447,00	326,00	72,93 %
menot / asiakas €/kpl	-9 475,43	-11 898,88	-12 587,95	105,79 %
erityisasiakkaat %	36,10	31,50	38,00	120,63 %
päiväkodit, pelkässä esiopetuksessa kpl	48,00	49,00	34,00	69,39 %
2570 - Yksityinen esiopetus				
yksityinen esiopetus, asiakkaat kpl	124,00	121,00	125,00	103,31 %
menot / esiopetusasiakas €/kpl	-3 436,90	-3 462,81	-4 184,30	120,84 %
yksityiset päiväkodit, pelkässä esiopetuksessa kpl	3,00	3,00	4,00	133,33 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Päivähoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt. Alle 3-vuotiaiden lasten suhteellinen osuus on kasvanut. Yksityisen päiväkotihoidon asiakasmäärä on hieman vähentynyt, mutta alle 3-vuotiaiden osuus on kasvanut. Esioppilaiden määrä on pysynyt samana yksityisessä esiopetuksessa. Vuorohoitoa tarvitsevat lapset vähenevät. Perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on pienentynyt. Kotihoidontuella hoidettavat ja yksityisen perhepäivähoidon lapset ovat vähentyneet. Esiopetuksen ikäluokka on pienentynyt. Erityisoppilaiden määrä on pysynyt samana.

Talous

Kasvatus- ja opetuslautakunta	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu ta 2023	TP 2023	TP 2023/ Muutettu ta 2023
Myyntituotot	1 207 577	1 080 000		1 080 000	1 435 714	132,9 %
Maksutuotot	1 401 979	1 646 000	-643 000	1 003 000	993 199	99,0 %
Tuet ja avustukset	2 560 083	2 741 200	-283 000	2 458 200	2 508 744	102,1 %
Vuokratuotot	76 473	43 100		43 100	78 747	182,7 %
Muut toimintatuotot	20 662				130 481	
TOIMINTATUOTOT	5 266 773	5 510 300	-926 000	4 584 300	5 146 885	112,3 %
Henkilöstökulut	-52 021 869	-54 262 200	-1 300 000	-55 562 200	-55 504 345	99,9 %
Palkat ja palkkiot	-41 850 341	-43 167 800	-1 076 800	-44 244 600	-44 207 532	99,9 %
Henkilösivukulut	-10 171 528	-11 094 400	-223 200	-11 317 600	-11 296 813	99,8 %
Eläkekulut	-8 633 422	-9 444 700	-182 600	-9 627 300	-9 695 993	100,7 %
Muut henkilösivukulut	-1 538 106	-1 649 700	-40 600	-1 690 300	-1 600 820	94,7 %
Palvelujen ostot	-20 477 838	-21 389 200	96 000	-21 293 200	-22 082 791	103,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 803 272	-2 084 300		-2 084 300	-1 789 367	85,8 %
Avustukset	-2 201 797	-2 105 600		-2 105 600	-2 085 453	99,0 %
Vuokratulut	-16 064 773	-16 223 100	-693 700	-16 916 800	-16 826 582	99,5 %
Muut toimintakulut	-124 294	-83 800		-83 800	-111 723	133,3 %
TOIMINTAKULUT	-92 693 843	-96 148 200	-1 897 700	-98 045 900	-98 400 262	100,4 %
TOIMINTAKATE	-87 427 070	-90 637 900	-2 823 700	-93 461 600	-93 253 377	99,8 %

Kasvatus ja opetus, hallinto	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu ta 2023	TP 2023	TP 2023/ Muutettu ta 2023
TOIMINTATUOTOT	79 862	100 000		100 000	108 054	108,1 %
TOIMINTAKULUT	-493 702	-482 300		-482 300	-468 077	97,1 %
TOIMINTAKATE	-413 840	-382 300		-382 300	-360 023	94,2 %

Lukiokoulutus	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu ta 2023	TP 2023	TP 2023/ Muutettu ta 2023
TOIMINTATUOTOT	237 413	205 000		205 000	318 873	155,5 %
TOIMINTAKULUT	-5 447 958	-5 304 900	-298 000	-5 602 900	-5 642 671	100,7 %
TOIMINTAKATE	-5 210 545	-5 099 900	-298 000	-5 397 900	-5 323 798	98,6 %

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu ta 2023	TP 2023	TP 2023/ Muutettu ta 2023
TOIMINTATUOTOT	2 293 451	2 485 900	-843 000	1 642 900	1 785 472	108,7 %
TOIMINTAKULUT	-35 288 315	-35 821 400	-409 000	-36 230 400	-36 850 436	101,7 %
TOIMINTAKATE	-32 994 864	-33 335 500	-1 252 000	-34 587 500	-35 064 965	101,4 %

Perusopetuspalvelut	TP 2022	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu ta 2023	TP 2023	TP 2023/ Muutettu ta 2023
TOIMINTATUOTOT	2 656 047	2 719 400	-83 000	2 636 400	2 934 487	111,3 %
TOIMINTAKULUT	-51 463 868	-54 539 600	-1 190 700	-55 730 300	-55 439 077	99,5 %
TOIMINTAKATE	-48 807 820	-51 820 200	-1 273 700	-53 093 900	-52 504 591	98,9 %

Kasvatus- ja opetuslautakunta, irtain omaisuus	TA 2023	TA- muutokset	Muutettu ta 2023	TP 2023	TP 2023/ Muutettu ta 2023
Koltt, koneet ja kalusto	-140 000	-5 000	-135 000	-106 200	78,7 %
Perusopetus	-65 000	-5 000	-60 000	-35 872	59,8 %
Sairaalaopetus	-20 000		-20 000	-15 916	79,6 %
Lukiot	-10 000		-10 000	-9 778	97,8 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus	-45 000		-45 000	-44 634	99,2 %
Eteläinen aluekoulu, kalustus	-700 000	-50 000	-650 000	-505 094	77,7 %
Ristiinan päiväkot, kalustus	-150 000		-150 000	-149 999	100,0 %

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Yhteenveto:

Kaupungin hallintosääntö ja sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen toimintasääntö ohjaavat lautakunnan alaista toimintaa ja päätöksentekoa. Lautakunnan alaisessa toiminnassa noudatetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Kuitenkin riskienhallinnan sisäistämässä ”osaksi jatkuvaa arviointia” on tulosyksikkötasolla eroja. Ohjaavien dokumenttien/ohjeistuksen tunteminen, riskien tunnistaminen ja dokumentointi sekä ennakointi on saatava osaksi päivittäistä toimintaa. Sääntöjä ja päätöksiä noudatetaan ja toiminnan tavoitteita toteutetaan ja niitä seurataan säännöllisesti. Taloutta valvotaan ja seurataan vahvistettujen ohjeiden mukaisesti ja siitä raportoidaan lautakunnan kokousten yhteydessä. Taloudelliset vastuut on jaettu siten, että asiantarkastuksesta ja hyväksynnästä vastaavat eri henkilöt. Järjestely on toiminut hyvin. Suurimmat hankinnat on kilpailutettu hankintapalveluiden avulla ja muissa hankinnoissa on noudatettu hankintasääntöä. Sopimukset ovat ajan tasalla, ja sopimusseuranta on järjestetty. Sopimuksia on noudatettu. Henkilökunnan rekrytoinnissa on noudatettu kaupungin voimassa olevia ohjeita. Lakien ja sääntöjen mukaista toimintaa on tarkasteltu normaalin päätöksenteon yhteydessä.

e = Ei sovellettavissa, 1 = Heikosti, 2 = Kohtuullisesti, 3 = Melko hyvin, 4 = Hyvin				
Sisäinen toimintaympäristö ja valvontakulttuuri		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Toimintakulttuuri	Ovatko yksikön arvot ja toimintaperiaatteet määritelty ja toimitaanko niiden mukaisesti?	4	Kaupungin strategiassa ja sen arvokirjassa on määritelty kaupungin arvot, joita tulee toteuttaa kaikessa toiminnassa. Toiminta perustuu toimintakohdiksi lakeihin ja asetuksiin sekä varhaiskasvatus-, esiopetus- ja opetussuunnitelmiin. Lisäksi eräillä tulosalueilla on omaa toimintaa tarkemmin ohjaavia arvoja (mm. kirjastopalvelut, liikuntapalvelut).	Arvojen mukainen toiminta arjen toiminnassa. Arvot kehityskeskusteluihin mukaan.
	Arvostetaanko kehittämiskohtien tai puutteiden esille tuomista?	3	Avoimuus ja luottamus toiminnan lähtökohtana – kehittämiskohteita ja puutteita uskalletaan tuoda keskusteluissa esille. Kannustetaan kehittymään ja kehittämään toimintaa.	Nostetaan esille kehityskeskustelussa ja tehdään kehittäviä ja korjaavia toimenpiteitä. Seurataan toimenpiteiden toteutumista.
	Puututaanko yksikössä johdonmukaisesti sääntöjen vastaiseen toimintaan?	3	Puututaan, kun epäkohta ilmenee ja tulee tietoon.	Epäkohtien esiintuomiseen tulee rohkaista. Korjaustoimenpiteisiin ryhdytään välittömästi. Esimiehet mukaan esimieskoulutukseen oppimaan ja omaksumaan ohjeistukset ja säännöt.
Toiminnan tavoitteet	Onko yksikölle asetettu tavoitteet ja ovatko ne kattavat?	4	Talousarviossa ja sen käyttösuunnitelmassa tavoitteet asetettu. Yksiköt asettavat tavoitteita myös asiakaskyselyissä nousseiden asioiden pohjalta sekä yksikkökohtaisten painotusten mukaan.	Toiminnan ja tavoitteiden seuranta määriteltyjen seurantaraporttien yhteydessä.
	Tukeeko tavoitteenasettelu kau-	4	Strategiamukainen toi-	Strategiakorttiin kirjataan

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

	pungin strategiaa?		minta ja tavoitteet talousarviossa -> käyttösuunnitelmat jalkautetaan tulosyksikötasolle.	selkeät strategiaa toteuttavat tavoitteet.
	Onko tavoitteiden systemaattinen seuranta järjestetty?	4	Strategiset tavoitteet ohjelmakorteissa, joiden arviointi tehdään seurannan yhteydessä. Lukuvuosisuunnitelmat kouluilla. Kouluterveyskysely kahden vuoden välein, eri toimintojen laatukselyjä tehdään säännöllisesti.	Talousarviovuoden palvelusuunnitelma, strategiakortit ja talousarvio (eurot) käydään jokaisessa yksiköissä läpi.
	Reagoidaanko havaittuihin poikkeamiin?	3	Havaittuihin poikkeamiin reagoidaan.	Reagoidaan ja poikkeamat selvitetään. Vastuiden määrittely.
	Onko palkkiojärjestelmää kytketty tavoitteiden saavuttamiseen?	2	Henkilökohtaisen työsuorituksen arviointi, tva.	Ei ole tulospalkkiojärjestelmää – voisiko olla? HL-arviointia uudistetaan käyttöön otettavaksi 2024.
Organisaatio-rakenne	Onko organisaatorakenne selkeä ja toimiva?	4	Organisaatio rakenne ok. Esimies-alaisuudet toimivat.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko tehtävänjaot vastuineen määritelty ja niitä koskeva ohjeistus ajan tasalla?	4	Hallintosäännössä ja toimintasäännössä vastuut määritelty, tehtäväkuvat tehty.	Tehtäväkuvien päivittäminen aika ajoin.
Resurssit	Onko talousarvio oikein mitoitettu suhteessa tavoitteisiin?	2	Jatkuva säästäminen ja leikkaaminen vaikeuttaa pitkäjänteistä kehittämistä, ei jakseta odottaa toimintojen vaikuttavuuden näkyväksi tulemistä. Lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeita ei pystyty ennakolta arvioimaan, tuen resurssoinnin haasteet. Sisäilmaongelmat kiinteistöissä aiheuttavat ”suunnittelemattomia” hankintoja. Kehittämisesurssia pitäisi olla runsaammin. Yllättävät menot voivat heilauttaa budjettia.	Nykyisellä säästöjen aikakaudella uutta ei voi kehittää, jos jostakin vanhasta ei luovuta – nykyiset resurssit ei riitä olemassa olevan ylläpitämiseen ja rinnalla uuden kehittämiseen/rakentamiseen. Palvelujen laajuus ja laatu sekä tavoitetaso tulee asettaa käytettävissä olevien resurssien mukaiseksi.
	Onko yksiköllä käytössään tehtävien edellyttämä määrä henkilöstöä?	3	Henkilöstöresurssi niukka, rekrytointien ”viivästymisen” aiheuttaa haasteita arjen tehtävistä suoriutumisessa. Kasvun ja oppimisen tukeen tarvittaisiin lisää resurssia. Joissakin yksiköissä äkillinen henkilöstövaje voi tarmoittaa yksikön sulkeamista tai palveluajan supistamista.	Rekrytointitarpeita pyritään kartoittamaan entistä aikaisemmin. Sijaisjärjestelyjä tulee kehittää.
	Onko henkilöstön osaaminen riittä-	3	Täydennyskoulutusta	Kehityskeskusteluissa

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

	vällä tasolla?		tarjotaan – ammatillinen, sähköisten työkalujen hallinta, sovellukset jne. Koulutuksiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.	osaamistarpeiden kartoittaminen. Uusien työntekijöiden perehdyttämiseen käytettävä riittävästi aikaa.
	Ovatko yksiköllä tehtävien edellyttämät toimitilat, laitteet ja tietojärjestelmät?	3	Joissakin tiloissa sisäilmahaasteita. Laitekannan uusimisiin tulisi varata riittävästi resurssia.	Pitkäjänteinen suunnittelu mm. tilojen suhteen. Linjakusi tarvitaan mm. Taidemuseon tilaratkaisu museokokoelmatiloihin, liikuntapalvelujen kaluston huoltorakennukset.
	Onko yksikössä varmistettu, että yksikkö kykenee suoriutumaan ydintehtävistään myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa?	3	Valmiussuunnitelmat laadittu. Ydintehtävistä suoriudutaan, henkilöstön kuormittuminen poikkeusoloissa.	Lakisääteiset tehtävät tulee hoitaa, joten suunnitelmat päivitettävä tältä osin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin nähden.
Lainsäädäntö ja kaupungin sisäiset ohjeet	Ovatko toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ajan tasalla?	3	Säännöt, määräykset ja ohjeet ovat ajan tasalla.	Vuosikelloon näiden säännönmukainen tsekkaaminen. (Perusopetuksen) hankkeiden arkistointiohjeiden laadinta.
	Tunteeko henkilöstö keskeiset työhönsä vaikuttavat ohjeet ja säännöt?	3	”Suurinpiirtein” tunnetaan – muistettava, mistä ohjeistusta löytyy. Sijaisten kanssa haastetta ohjeisiin ja sääntöihin perehdyttämisessä.	Kaikki esimiehet mukaan mm. esimieskoulutuksiin --> ohjeiden ja sääntöjen jalkauttaminen koko henkilöstölle.
	Miten hyvin yksikkö on välttynyt viime vuoden aikana kankeilta, virallisessa prosessissa olevilta valituksilta tai oikeustapauksilta	3	Aika-ajoin yksittäisiä valituksia henkilökohtaisiin etuuksiin liittyen (esim. koulumatkaetus).	Lakien ja asetusten mukainen toiminta.
	Varmistaako johto, että ohjeita ja sääntöjä noudatetaan?	3	Ohjeita läpikäydään esimiestapaamisissa. Silloin kun asioita nousee esille, ohjeista ja säännöistä keskustellaan. Käytännön tilanteissa mm. asiakaspalvelussa toiminnan on perustuttava luottamuikseen.	Itsearviointi, omavalvonta, luottamus.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Riskienhallintamenettelyt	Tunnetteko kaupungin riskienhallintaa ohjaavat dokumentit: johtosäännöt ja toimintaohjeet, sisäisen valvonnan yleisohje ja riskienhallintapolitiikka?	3	Yksikkö- ja yksilökohtaisia eroja. Uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttämisessä haastetta.	Intron käyttöönottamisen perehdytyksissä. Vuosikelloon näiden säännönmukainen tsekkaus.
	Onko riskienhallinta toteutettu kaupungin riskienhallintaa ohjaavien dokumenttien mukaisesti?	3	Audits-järjestelmä, Falcony	Tehdään yksikkötasolla, päivitettävä aika-ajoin.
	Onko riskienhallintamenettelyt	3	Kirjoita tekstiä napsautta-	Vuosikelloon tsekkaus-

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

	kytketty osaksi suunnittelu- ja ohjausprosesseja?		malla tätä.	ajankohdan määrittely.
Riskien tunnistaminen	Perustuuko riskien tunnistaminen järjestelmälliseen menetelmään?	3	Varautumissuunnitelma, talousarvion riskien kartoitus, Audits, Falcony – näissä yksikkökohtaisia eroja.	Tietojen päivittäminen
	Dokumentoidaanko tunnistetut riskit?	3	Audits, Incy – haasteena ajan riittäminen kirjauksiin.	On tärkeä osa vastaavien päivittäistä työtä – helpottaa ennakoitua ja varautumista vastaavilaisiin tilanteisiin.
	Onko riskien ennakoinnissa onnistuttu?	3	Pääsääntöisesti on onnistuttu. "Sattumat" yllättävät.	Kaikkia riskejä ei pystytä ennakoimaan.
Riskien arviointi	Arvioidaanko tunnistettujen riskien merkitys (todennäköisyys ja vaikutukset) systemaattisesti?	3	Varautumissuunnitelmat, Audits. Ta-asiakirjan yhteydessä päivitetään.	Päivittäminen osaksi vuosikelloa.
Riskeihin vastaaminen	Onko olennaisille riskeille määritelty hallintamenettelyt ja vastuut?	3	Pikkujäsen alkaa olla keskeiset kuvattu, Audits.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Arvioidaanko hallintamenettelyjen kustannuksia suhteessa saatuun hyötyyn?	2	Vakuutusten omavastuu vs. mahdollinen riski.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko riskienhallinnan raportointi järjestetty asianmukaisesti?	2	Audits, Falcony, toimintakertomus.	Jokainen tulosalue ja -yksikkö ottaa järjestelmät käyttöönsä.

Valvontatoimenpiteet		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Prosessien kontrollien suunnittelu	Ovatko keskeiset toimintaprosessit ja projektit kuvattu ja dokumentoitu?	3	Vähitellen keskeiset kuvattu	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko hyväksymismenettely olemassa, ajantasainen ja toimiiko se suunnitellusti (esim. ostolaskut, laskutus, palkat jne.)?	4	On, lautakunnassa vahvistettu (mm. laskutus/asiatarkastus ja hyväksyntä, hankkeet). Sijaisjärjestelyt kunnossa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko tehtävien eriyttämistarpeet arvioitu ja ovatko vaaralliset työyhdistelmät tiedossa?	3	Tietyissä tehtävissä pariryhmätyöskentely. Kaikissa kriittisissä tehtävissä ei ole "täydellistä" sijaistajaa.	Juoksevista tehtävistä suoriudutaan, mutta pitkät asiantuntijoiden poissaolot aiheuttavat haasteita -> sijaisjärjestelyjen kehittäminen.
	Onko yksikköraajat ylittävien prosessien kontrollit määritelty?	3	Ennakoivaa yhteistyötä pitäisi lisätä yksikköjen, tulosalueiden ja palvelualueiden kesken (mm. kiinteistöjen kunnossapito).	Yhteistyön lisääminen, vastuujaoit ja niiden mukainen toiminta.
Kontrollien toimivuuden arviointi	Onko päivittäisvalvonta osa esimiesten työtä?	3	Yksikkötasolla toimii – tulosaluejohtajat ja palvelujohtajat --> paljon valvottavaa, ei pysty olemaan kaikessa päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa mukana/tietoinen.	Merkitävistä poikkeamista tulee tiedottaa esimiestä, joka harkitsee tiedottamista esimiesportaassa eteenpäin.
	Arvioidaanko toimintaprosessien toimivuutta säännöllisesti?	3	Johtoryhmät, tiimipalaverit.	Jatkuva sisäinen arviointi, kehittäminen

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

	Arvioidaanko olennaisten kontrollien tarpeellisuutta säännöllisesti?	3	Täytyy olla myös luottamusta, että homma pelittää – toimintaa ei voida rakentaa valvonnan varaan.	Ei kai enää ”luottamus hyvä, kontrolli parempi”-mentaliteettia...
Toiminnan seuranta	Seurataanko määrärahojen käyttöä säännöllisesti?	4	Kyllä, tulosvastuulliset seuraavat, lautakuntatasolla seurantojen yhteydessä	Jokainen vastuullinen esimies seuraa säännöllisesti määrärahojensa käyttöä.
	Ovatko täsmäytysrutiinit dokumentoitu, vastuutettu ja seurannassa?	3	Ta-seurannassa tehdään	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden seuranta systemaattista?	4	Vastuulliset viranhaltijat	Esimiehen työpöytä keskeisistä mittareista päivittäisseurantaa helpottamaan.
	Varmistetaanko ostopalvelujen laadun sopimuksenmukaisuus?	3	Laatukriteerit täytettävä. Tarvittaessa hyödynnetään hankintapalvelujen asiantuntemusta.	Hankintaosaamisen lisääminen, kilpailuttamisosaamisen lisääminen tarpeen, sopimusten seuraaminen osaksi operatiivista työtä.
	Onko ostopalvelujen hankinnassa ja sopimuksissa huolehdittu kriittisten palvelujen/tuotteiden saannista myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa?	2	Tähän tulee kiinnittää jatkossa huomiota, yhteistyötä hankintapalvelujen asiantuntijoiden kanssa.	Otettava huomioon kaikissa ruusissa kriittisissä sopimuksissa.
	Onko sopimusten seuranta systemaattista ja vastuutettua?	3	Seurantaa tehdään, säännölliset seurantapalverit, yks. palvelutarj. valvonta vastuutettu (esim. yks. vaka).	Vastuuhenkilöiden vaihtuessa huomioitava jatkuvuus.
Tietojärjestelmien kontrollit	Onko tietojärjestelmien kontrollit testattu ja asianmukaisia?	4	Tietohallinto vastaa, yhteistyötä tulosalueiden kanssa.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Omaisuuksien hankinta, luovutus ja hoito	Onko omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutunut menetyksiä, arvonalennuksia tai onko jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen?	2	Sisäilmaongelmaiset kiinteistöt --> irtaimen ”vahingoittuminen”.	Vain puhtaita ja terveistä kalusteita tulee hyödyntää uusissa rakennuksissa.

Tiedonkulku ja raportointi		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Raportointijärjestelmät	Onko esimiesten käytössä raportointijärjestelmä, joka tuottaa oikea-aikaisesti seurantatietoa toiminnan kustannuksista?	3	Forecast ok, sisäisten erien ajantasaisuus?	Vaikuttavuuden arviointi, laadun arviointi – tarvitaan näihin työkalut.
	Tuottaako seurantajärjestelmä tietoa toiminnan laadusta (läpimenoajat, poikkeamat, asiakastytyväisyys jne)?	2	Asiakaskyselyt toimivat, ”systeemit” eivät tuota ns. esimiehen työpöytään päivittäisseuranta-aineistoa	Vaikuttavuuden arviointi, laadun arviointi -> työkalut tarvitaan.
Tiedonkulku	Onko tiedonkulku organisoitu ja vastuuhenkilöt nimetty?	3	Aina parannettavaa	Tarvittaisiin palvelualuekohtainen viestintävastaava.
	Perehdytetäänkö uudet työntekijät suunnitelmallisesti?	3	Intro käytössä. Lyhytaikaisten sijaisten	Intro-perehdyttämisen sovellus käyttöön jokai-

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

			perehdyttämisessä haastetta	sessä rekryssä.
	Onko sisäinen tiedonkulku järjestetty siten, että toiminnan ohjauksen kannalta merkityksellinen tieto toimitetaan oikeille henkilöille oikea-aikaisesti?	3	Kyllä, mutta aina on tässä parannettavaa. Merkittävien toiminnallisten muutosten tiedottaminen - luottamushenkilöt ja henkilöstö? Huom. esim. kaupunginjohtoryhmän muistiot informatiivisemmiksi.	Henkilöstön osallistaminen toiminnallisiin muutoksiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. kaupunkiorganisaatio = henkilöstö.
	Onko luotu järjestelmällinen tapa tiedottaa suurelle yleisölle ja kohderyhmille?	3	Tulosalueilla omia somekanavia. Wilma-järjestelmä käytössä, kaupungin viestintä vastaa koko kaupungille tarkoitusta viestinnästä. Aina tässä kuitenkin parannettavaa.	Muistetaan (riittävän) monipuolinen ja ajantasainen viestintä.
	Onko laadittu suunnitelmat ulkoisen viestinnän toteuttamisesta poikkeustilanteissa?	3	Kaup. viestintä – viestintäsuunnitelma.	Oikea-aikainen tiedonvälitys poikkeustilanteissa organisaation sisällä vastuullisille tahoille.
Tieto-järjestelmät	Ovatko tietojärjestelmät dokumentoituja ja luotettavia?	4	Alkaa olla kohdallaan – kiitos tietohallinnon!	Tietosuoja-asioiden halluunottoon lisää koulutusta.
	Tukevatko tietojärjestelmät päätöksentekoa ja toimintaa?	4	Laatu ja vaikuttavuus?	Laatu ja vaikuttavuus -> työkalut tarvitaan.

Seuranta		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Sisäinen arviointi	Seurataanko toimintaa ja poikkeamia säännöllisesti?	4	Yksikkötasolla jatkuva seuranta, poikkeamat raportoidaan – eurot talousseurannassa ja toiminta ”isojen” seurantojen yhteydessä	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Analysoidaanko ja hyödynnetäänkö poikkeamaseurannan tietoja?	3	Laadullisiin poikkeamiin tarttuminen mahdollisuuksien mukaan välittömästi. Määräraha poikkeamat -> mahd. lisätalousarviot	Poikkeamien huomioiminen ja toiminnan vastaaminen poikkeamiin.
	Arvioidaanko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta säännöllisesti?	3	Tehdään säännöllisesti tilinpäätöksen yhteydessä – pitäisi tehdä vaikkapa puolivuositin.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Käsitelläänkö sisäisen tarkastuksen raportit ja havainnot säännöllisesti?	4	Tilinpäätöksen yhteydessä .	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Ulkoisen arviointi	Käsitelläänkö ulkoisten arviointien, tilintarkastajien, EU-tarkastajien ym. raportit säännöllisesti?	3	Sihyn hankkeet, tark.ltk:n nostot.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.